

NOTA VAN ANTWOORD VOOROVERLEGREACTIES

Nota van antwoord

In het kader van 3.28, eerste lid, Wro zijn de raden van de gemeenten Súdwest-Fryslân, Littenseradiel en Franekeradeel alsook de Provinsjale Steaten van de provincie Fryslân gehoord. Het horen van de gemeenteraden en provinciale staten is gecombineerd met het overleg, bedoeld in artikel 3.1.1 van het Bro. Ter voorbereiding zijn tegelijkertijd ook de uitvoeringsdiensten van het Rijk en het Wetterskip Fryslân gevraagd reactie te geven op het voorontwerp inpassingsplan. Daarnaast zijn de volgende organisaties in het gebied gevraagd om een reactie: Brandweer Fryslân, ProRail en LTO.

Van de volgende (bestuurs)organen is een reactie ontvangen op het voorontwerp inpassingsplan:

- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed;
- Brandweer Fryslân;
- Gedeputeerde Staten van de Provincie Fryslân;
- Wetterskip Fryslân;
- College van de gemeente Littenseradiel;
- College van de gemeente Franekeradeel;
- College van de gemeente Súdwest-Fryslân;
- Provinsjale Steaten van de Provincie Fryslân;
- Raad van de gemeente Littenseradiel;
- Raad van de gemeente Súdwest-Fryslân.

In deze Nota van Antwoord Vooroverlegreacties zijn de ingekomen (vooroverleg)reacties samengevat en voorzien van commentaar.

Reactie	Antwoord
<p>1. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (e-mail d.d. 21 september 2015 alsook per brief d.d. 28 september 2015)</p>	
<p>a. De verbeelding bij het Inpassingsplan bevat geen archeologische dubbelbestemming ter plekke van de 9 vindplaatsen. Uit paragraaf 4.5. van de toelichting van het inpassingsplan wordt niet duidelijk om welke vindplaatsen het gaat. Een goed overzicht van de vindplaatsen op een kaartje (vergelijk figuur 7) in paragraaf 4.5 ontbreekt. Advies is om duidelijk alle 9 vindplaatsen met een dubbelbestemming aan te geven op de verbeelding van het Inpassingsplan, zoals deze zijn aangegeven op de kaarten van Antea Group (Bijlage 9) met kaartnummers 401456-ARO 01 t/m-ARO 08. In verband met de planning en de begroting van de uitvoering van de aanlegwerkzaamheden wordt aangeraden om de genoemde vindplaatsen zo spoedig mogelijk nader te laten onderzoeken, zodat er een waardering kan plaatsvinden en er beargumenteerd keuzes kunnen worden gemaakt ten aanzien van het al dan niet 'in situ' behouden van de vindplaatsen.</p>	<p>De constatering dat de 9 vindplaatsen niet op de verbeelding met een beschermende bestemming zijn opgenomen klopt. Dit komt omdat ten tijde van het verzenden van het voorontwerp inpassingsplan nog niet alle geo-informatie voor handen was. Anticiperend daarop is in paragraaf 4.5.3. en 6.4.2 van de toelichting aangegeven dat deze vindplaatsen alsnog beschermd gaan worden door middel van een dubbelbestemming Waarde - Archeologie. Daar waar deze vindplaatsen niet kunnen worden ontzien, zal voorafgaand aan de uitvoering waarderend vervolgonderzoek uitgevoerd worden in de vorm van een proefsleuvenonderzoek. Hiermee kunnen de waarderende parameters als aard, omvang, datering en conservering worden bepaald. Indien uit het proefsleuvenonderzoek blijkt dat sprake is van een behoudenswaardige vindplaats, zal de leiding met behulp van een gestuurde boring worden aangelegd dan wel aansluitend een opgraving worden uitgevoerd. Dit zal gebeuren in overleg met het bevoegd gezag in dezen.</p> <p>De verbeelding is bij het ontwerp inpassingsplan op dit punt gecompleteerd. Op de aangepaste verbeelding is de dubbelbestemming Waarde - Archeologie op die delen van het tracé opgenomen waar de gronden mede bestemd dienen te zijn voor de bescherming van aanwezige of te verwachten archeologische waarden. Ook is een figuur opgenomen in paragraaf 5.4.2. van de toelichting met daarop aangegeven de 9 vindplaatsen.</p>
<p>b. De conclusie (par. 4.5.4) geeft ten onrechte de suggestie dat er slechts sprake is van één vindplaats die nog nader onderzocht moet worden.</p>	<p>In de conclusie is aangegeven dat er – naast de vindplaats in het landbouwperceel langs de Zwette – archeologische indicatoren zijn aangetroffen binnen het centrale zuidelijke en zuidelijke deel van het plangebied. Hiermee worden de 9 vindplaatsen bedoeld. Aangegeven is bovendien dat uit proefsleuvenonderzoek dient te blijken of er sprake is van</p>

	<p>een behoudenswaardige vindplaats.</p> <p>Nu hieruit blijkbaar onvoldoende duidelijk blijkt dat er meerdere vindplaatsen zijn die nog nader onderzocht moeten worden, is de conclusie in paragraaf 4.5.4. van de toelichting op dit punt aangescherpt.</p>
<p>2. Brandweer Fryslân (brief d.d. 19 oktober 2015)</p>	
<p>a. Op basis van artikel 12 lid 1 van het Bevb moet een verantwoording plaatsvinden van het groepsrisico. Sub c t/m e van dit artikel kan eventueel buiten beschouwing worden gelaten in verband met de geringe toename van het groepsrisico. De andere aspecten van artikel 12 (van de verantwoording) zijn nog niet opgenomen in de toelichting van het inpassingsplan. Advies is dus een verantwoording op te stellen van het groepsrisico.</p>	<p>Naar aanleiding van deze zienswijze is de QRA die als bijlage 2 bij de toelichting is gevoegd, aangepast (Leidingen Oppenhuizen / Bozum / Ried (401454 en 401456), opgesteld door Lievense CSO Infra B.V., docnr. 156996, d.d. 13 januari 2016). Daarop is ook de verantwoording van het groepsrisico in de toelichting aangepast.</p>
<p>b. Uit de uitgevoerde QRA blijkt dat het plaatsgebonden risico 10^{-6} binnen de leidingstrook blijft indien de leiding wordt voorzien van voldoende wanddikte. Voor het berekenen van het risico is een diepteligging/dekking van minimaal 1,5 meter aangehouden. Bij minder dekking wordt het optredende risico substantieel groter. Advies is de minimale wanddikte en diepteligging/dekking vast te leggen in de vergunning, zodat het risico goed is geborgd.</p>	<p>Om te voldoen aan de randvoorwaarden voor het plaatsgebonden risico en het groepsrisico zijn de leidingparameters geborgd door het opnemen van het profiel van de aardgastransportleiding in artikel 3 van de regels van het inpassingsplan. Dit betreft de diameter, wanddikte, staalsoort, ontwerpdruk en minimale gronddekking.</p>
<p>c. Conform artikel 4 van het Bevb dient de exploitant te voldoen aan de zorgplicht om de effecten voor de gezondheid van de mens en van het milieu te beperken. De nieuwe leiding zal ook verwerkt moeten worden in het veiligheidssysteem. Ook de veiligheidsmaatregelen tijdens de aanleg zijn hierbij van belang. Advies is dus om de brandweer Fryslân te informeren over het beleid / veiligheidsbeheersysteem/ document zoals bedoeld in artikel 4 Bevb.</p>	<p>Het ontwerp van de leiding voldoet aan de eisen gesteld in NEN3650-2:2012. Tijdens de aanleg is de leiding nog niet gasvoerend. Derhalve is er dan geen sprake van (brand)gevaar. Ten tijde van de aanleg worden diverse maatregelen getroffen om verontreiniging te voorkomen en vinden in het veld meerdere inspecties plaats op het gebied van HSE (Health Safety & Environment). De inspecties bestaan o.a. uit het selecteren van een FPAL en VCA gecertificeerde aannemer, (VCA) certificering van de mensen en de check op gebruik van deugdelijk en gekeurd materiaal en materieel.</p> <p>Vermilion Energy, eist een 100% visuele inspectie van de gemaakte lassen en 100% NDT keuring (Non Destructieve Techniek) van deze gemaakte</p>

lassen. Deze keuring staat onder toezicht van de Notified Body, Lloyd's Register.

Nadat de leiding geheel mechanisch gereed is, wordt voorafgaand aan de ingebruikname een hydrostatische beproeving uitgevoerd welke tevens **onder leiding en toezicht van de Notified Body, Lloyd's Register, staat.** De leiding blijft minimaal 24 uur onder volledige hydrostatische druk, alvorens deze kan worden goed gekeurd.

Ten tijde van de aanleg zijn er diverse Supervisors van Vermilion Energy in het veld aanwezig om de juiste gang van zaken te kunnen waarborgen waarbij HSE de prioriteit heeft. Wekelijkse inspecties tussen Vermilion en de aannemer zijn onderdeel van de aanlegfase, alsmede het op regelmatige basis houden van zogenaamde toolbox meetings waarbij praktijkvoorbeelden met de betrokken werknemers wordt besproken.

Tijdens de gebruiksfase van de leiding wordt deze zowel inwendig als uitwendig beschermd. De inwendige bescherming wordt gerealiseerd door druk- en temperatuur bewaking. Ook wordt een corrosieremmer in de gasstroom geïnjecteerd die er voor moet zorgen dat inwendige aantasting van de buiswand wordt voorkomen. Alsmede wordt de buisleiding tijdens de gebruiksfase regelmatig gereinigd door middel van foampigs, waardoor eventuele ophopingen van vloeistof worden verwijderd en waardoor de beschermende corrosieremmer gelijkmatig over de binnenzijde van de buiswand wordt gedistribueerd.

De buitenzijde van de aardgastransportleiding wordt onder andere beschermd door de buiswandbekleding, dit kan Poly Ethyleen (PE) of Poly Propyleen (PP) zijn. Daarnaast wordt de aardgastransportleiding door middel van een kathodisch beschermingssysteem op een negatief elektrisch potentiaal gehouden ten einde corrosie te voorkomen. Regelmatige inspectierondes en -metingen langs het tracé van de aardgastransportleiding en de leiding zelf, zorgen ervoor dat onregelmatigheden in een vroeg stadium worden opgemerkt.

	De gehele aardgastransportleiding wordt geregistreerd conform de wet WION met als doel graafschade te voorkomen. Voorts valt het beheer van de aardgastransportleidingen onder het Vermilion pijpleiding integriteit systeem conform de landelijke eisen.
d. In de QRA zijn geen effectafstanden (o.a. 1% letaliteitafstand en 100% letaliteitafstand) opgenomen. Om de zelfredzaamheid en de bestrijdbaarheid definitief te kunnen beoordelen, zijn deze nodig.	Zoals onder 2a is aangegeven is de QRA aangepast. In de herziene versie zijn de 1% letaliteitafstand en 100% letaliteitafstand opgenomen. De 100% letaliteitafstand bedraagt 193 meter en de 1% letaliteitafstand bedraagt 88 meter gemeten vanaf de as van de leiding.
e. Binnen het vermoedelijke invloedsgebied (200 meter aangehouden voor 1% letaliteit) van de gehele leiding zijn een gering aantal objecten aanwezig waar mensen verblijven. De functies binnen het invloedsgebied zijn uitsluitend bestemd voor zelfredzame personen. Op basis van een analyse in het kader van de zelfredzaamheid en de bestrijdbaarheid komen geen directe knelpunten naar voren. Maatregelen ten aanzien van de zelfredzaamheid en de bestrijdbaarheid (bron en effectgebied) worden op basis van de huidige beschikbare gegevens niet voorgesteld.	Er wordt kennis genomen van deze reactie. De 1% letaliteitsafstand bevindt zich op 88 meter. In dit invloedsgebied bevinden zich geen kwetsbare objecten. Er zijn geen knelpunten die nopen tot maatregelen ten aanzien van zelfredzaamheid en bestrijdbaarheid.
f. Aangeraden wordt gemeenten te adviseren om in toekomstige gemeentelijke bestemmingsplannen binnen het invloedsgebied van de aanwezige leiding geen functies mogelijk te maken bedoeld voor verminderd zelfredzame personen (bijvoorbeeld zorgboerderijen).	Het tracé van de aardgastransportleiding is vastgelegd op de verbeelding van het inpassingsplan. De QRA is als bijlage bij de toelichting van het inpassingsplan gevoegd zodat daarmee ook het invloedsgebied van de aardgastransportleiding inzichtelijk is. Daarmee zijn de gemeenten genoegzaam bekend met het tracé van de aardgastransportleiding en haar invloedsgebied.
3. Gedeputeerde Staten van de Provincie Fryslân (brief d.d. 26 november 2015)	
a. Verzoek is om bij de besluitvorming rekening te houden met het standpunt van de provincie Fryslân tegen nieuwe gasboringen te zijn. De aanleg van de aardgastransportleiding Oppenhuizen – Ried 2 kan niet los worden gezien van de voorgenomen gaswinning op de locatie Oppenhuizen. Bovendien zou wettelijk geregeld moeten worden dat niet degene met schade als gevolg van gaswinning moet aantonen dat die door gaswinning is ontstaan, maar dat het gaswinningsbedrijf dat moet	Nut en noodzaak van aardgaswinning op de locatie Oppenhuizen is beschreven in paragraaf 1.2.1. van de toelichting van het inpassingsplan. Aardgas heeft zich ontwikkeld tot een belangrijke pijler voor de Nederlandse energievoorziening en is een substantiële olie- en gasindustrie opgebouwd, die in totaal aan meer dan 16.200 personen werkgelegenheid biedt. De betekenis van gaswinning voor de Nederlandse economie – zowel uit het Groningenveld als ook uit de kleine velden - is aanzienlijk.

aantonen.

De gaswinning wordt dan ook in de komende decennia voortgezet. In het Energierapport 2015 geeft het kabinet aan dat opsporing en winning van aardgas van groot belang is voor de Nederlandse voorzieningszekerheid en voor de transitie naar een duurzame energiehuishouding. Inzet van de Nederlandse overheid is daarom om binnen de randvoorwaarden van wet- en regelgeving en van een duurzame ontwikkeling zoveel mogelijk gas uit de Nederlandse bodem te halen, zodat het potentieel optimaal wordt benut. **Voortzetting van het 'kleine velden'-beleid** is hierbij van groot belang. De gaswinning op de locatie Oppenhuizen levert een bijdrage aan de Nederlandse energievoorziening en economie. Door de aanleg van de aardgastransportleiding tussen de mijnbouwlocatie Oppenhuizen en de mijnbouwlocatie Ried 2 kan de locatie Oppenhuizen in productie worden genomen.

Zoals in paragraaf 1.1. van de toelichting is aangegeven, zal een ondergrondse aardgastransportleiding worden aangelegd van de mijnbouwlocatie Oppenhuizen naar de mijnbouwlocatie Ried 2 om het te winnen gas op de locatie Oppenhuizen te kunnen transporteren naar een **gasbehandelingsinstallatie. Het inpassingsplan 'Gastransportleiding Oppenhuizen – Ried 2' biedt de juridisch-planologische basis** voor de ruimtelijke inpassing van deze nieuwe aardgastransportleiding. De mijnbouwlocatie Oppenhuizen is reeds juridisch-planologisch mogelijk gemaakt in het bestemmingsplan Buitengebied Wymbritseradiel van de gemeente Súdwest-Fryslân en dus geen onderdeel van dit inpassingsplan. Ook de uitvoeringsbesluiten voor de gaswinningslocatie Oppenhuizen liggen in deze vooroverleggronde in het kader van het inpassingsplan niet ter besluitvorming voor. Op basis van artikel 141a, eerste lid, aanhef en onderdelen a en c van de Mijnbouwwet is voor de nieuwe aardgastransportleiding niet alleen de planologische module (in dit geval een inpassingsplan) maar ook de uitvoeringsmodule van de rijkscoördinatieregeling (hierna:

	<p>RCR) van toepassing. Deze is opgenomen in artikel 3.35 eerste lid onder c van de Wro en houdt in dat de besluitvorming ten aanzien van het inpassingsplan en de uitvoeringsbesluiten gecoördineerd worden voorbereid en bekendgemaakt. Bij de toepassing van de RCR worden de besluiten voorbereid met toepassing van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht (Awb). In dit kader worden dus het inpassingsplan en de uitvoeringsbesluiten voor de aanleg van de aardgastransportleiding en de ingebruikname van de gaswinningslocatie Oppenhuizen gecoördineerd en dus tegelijkertijd in ontwerp in procedure gebracht. Daarbij bestaat de mogelijkheid voor een ieder tot het indienen van zienswijzen op deze ontwerpbesluiten.</p> <p>Een wetsvoorstel inzake de omkering van de bewijslast voor mijnbouwschade wordt, in het kader van de wijziging van de Mijnbouwwet, in januari 2016 door de Minister van EZ bij de Tweede Kamer ingediend. In het kader van deze reactie op het voorontwerp inpassingsplan, wordt deze reactie voor kennisgeving aangenomen.</p>
<p>b. Verzoek is om voorafgaand aan het vaststellen van het inpassingsplan eerst volledig uitvoering te geven aan de aanbevelingen van de Onderzoeksraad voor Veiligheid en de ambities van de Miljoenennota 2016.</p>	<p>In het rapport 'Aardbevingsrisico's in Groningen' van 18 februari 2015 staan de resultaten van het onderzoek van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV) naar de rol van veiligheid van burgers in de besluitvorming over gaswinning beschreven. Het inpassingsplan ziet op de aanleg van aardgastransportleiding tussen Oppenhuizen en Ried 2. De besluitvorming omtrent het inpassingsplan ziet dus niet op de gaswinning op de locatie Oppenhuizen. Zie ook het antwoord onder 3a.</p> <p>De OVV doet in het onderzoeksrapport de aanbeveling het veiligheidsbelang te versterken door de veiligheid van bewoners een expliciete plaats in de belangenafweging te geven bij de besluitvorming over activiteiten in de diepe ondergrond. Daarnaast doet de OVV de aanbeveling onzekerheden te erkennen en ook beter te communiceren met burgers.</p>

	<p>De Minister van Economische Zaken heeft de kabinetsreactie op dit onderzoeksrapport op 2 april 2015 toegestuurd aan de Tweede Kamer (vergaderjaar 2014-2015, 33529 nr. 143). In deze brief is opgenomen dat in het kader van het versterken van het veiligheidsbelang in de besluitvorming gemeenten, provincie en waterschap een adviesrecht krijgen bij instemmingsbesluiten op winningsplannen. Daarnaast is opgenomen dat burgers rechtstreeks worden betrokken bij de besluitvorming over de gaswinning. Dit gebeurt voor de gaswinning op de locatie Oppenhuizen onder andere door toepassing van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure. Deze procedure biedt burgers de gelegenheid zienswijzen in te dienen die meegewogen worden bij de besluitvorming.</p> <p>De adviesronde voor onder andere provincie, gemeenten en waterschap in het kader van het winningsplan voor de gaswinlocatie Oppenhuizen heeft plaatsgevonden van 13 oktober tot en met 24 november 2015. Het winningsplan bevat ook al een risicoanalyse. Met deze adviesronde in het kader van het instemmingsbesluit over het winningsplan met risicoanalyse is er – vooruitlopend op de wijziging van de Mijnbouwwet waarmee de aanbevelingen uit het OVV-rapport worden geïmplementeerd - gehandeld conform de kabinetsreactie op het OVV-rapport. Daarnaast vindt de besluitvorming plaats met toepassing van de rijkscoördinatieregeling en dus op basis van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure. In dat kader wordt naar verwachting in maart 2016 nog een inloopavond georganiseerd in Oppenhuizen om de dialoog met de omgeving (verder) te voeren. Ook zijn in 2015 (26 mei en 3 december) informatieavonden georganiseerd om in gesprek te gaan met burgers in de omgeving van de winningslocatie Oppenhuizen.</p>
<p>c. De werkzaamheden in het kader van de aanleg van de aardgastransportleiding vinden plaats binnen de verstoringsafstand van enkele aangewezen (niet-)broedvogels tot het Natura 2000-gebied</p>	<p>Sneekermeer - Broedvogels</p> <p>In de Natuurtoets is aangegeven (blz. 26/27) dat de er tot op 250 meter van de open ontgraving nabij de westzijde van het Sneekermeergebied</p>

Sneekermeergebied. Ten zuiden van de Houkesloot zal de aardgastransportleiding worden ingegraven in een kaal veld. Aangezien de terreinen aan de noordkant van de Houkesloot dienen als rust- en foerageergebied voor kwalificerende soorten kunnen negatieve effecten op voorhand niet worden uitgesloten. Dit zal beter gemotiveerd moeten worden. Ook zal er rekening gehouden moeten worden met mogelijke soorten (broedend of foeragerend) aan de zuidoever van de Houkesloot. Ook daar liggen rietoevers behorende tot het Natura 2000-gebied. Tevens kunnen graslanden daar, hoewel niet behorend tot Natura 2000-gebied, een foerageergebied vervullen voor Natura 2000-gebied soorten. Verzoek is de conclusie dat op de basis van de voortoets verstoringen danwel (significant) negatieve effecten op aangewezen natuurwaarden voor de Natura 2000-gebieden Witte en Zwarte Brekken en Sneekermeergebied op voorhand worden uitgesloten en dus een passende beoordeling niet nodig zou zijn, nader te onderbouwen.

sprake is van een geringe verhoging van het geluidsniveau binnen de begrenzing van het gebied. Op een afstand van circa 50 meter vanaf de open ontgraving, de grens van het Natura 2000-gebied, is er sprake van een geluidsbelasting van 43 dB(A). Dit is een minimale verhoging ten opzichte van de grenswaarde van 42 dB(A) waarbij met zekerheid geen effect meer optreedt op broedende vogels (uitgaande van een worst case scenario voor broedvogels van open kavel). Zie hiervoor ook onderstaande tabel met een uitwerking van de dosis – effect relatie van broedvogels ten aanzien van geluidsniveaus.

Er is hiermee sprake van een geringe verstoring op een oppervlak van maximaal 10 hectare die zal leiden tot een afname van de broeddichtheid van maximaal 5% in bos. Deze geringe mate van verstoring is met zekerheid niet significant negatief. Mede ook omdat de werkzaamheden in het eerste kwartaal worden uitgevoerd en de aangewezen broedvogels dan nog niet gearriveerd zijn en geen gebruik maken van het gebied.

De kemphaan en rietzanger komen grofweg begin april aan in ons land (Sovon Vogelonderzoek Nederland 2002). Het porseleinhoen is half april aanwezig en de kwartelkoning komt rond eind april in Nederland aan (<https://www.sovon.nl/>).

Wanneer er wordt gekeken naar verstoring van broedende vogels van het open terrein is er op de grens van het Natura 2000-gebied geen sprake meer van een verstoring door een afname aan broeddichtheden. Hiervoor treedt pas afname van broeddichtheden op bij een geluidsverstoring van meer dan 45 dB(A), waar in dit project geen sprake van is.

Tabel 1: Dosis-effect-relatie geluid niet-broedvogels (Reijnen en Foppen, 1991)

Geluidniveau in dB(A)	Afname dichtheid broedvogels van bos	Afname dichtheid broedvogels van open kavel
-----------------------	--------------------------------------	---

< 42	geen effect	geen effect
42-45	afname 0 – 5%	% geen effect
45-48	afname 5 – 14%	afname 0 - 3%
48-51	afname 14 - 24%	afname 3 - 16%
51-55	afname 24 - 35%	afname 16 - 30%
55-60	afname 35 - 48%	afname 30 - 43%
60-65	afname 48 - 60%	afname 43 - 56%
>65	afname 70%	afname 70%

De terreinen ter hoogte van de Houkesloot zelf worden in mindere mate of geheel niet verstoord omdat hier gewerkt wordt met een gestuurde boring. Slecht een klein deel van de potentiële broedgebieden van open kavel, welke overigens niet binnen de begrenzing van Natura 2000-gebied vallen, worden mogelijk verstoord door een open ontgraving. De verstoring van dit open terrein ten zuiden van de Houkesloot zal met zekerheid niet leiden tot significant negatieve verstoring van broedvogels. Dit omdat de werkzaamheden plaats vinden op het moment dat de meeste broedvogels van het openterrein nog niet aanwezigheid zijn in het gebied en de werkzaamheden hooguit enkele dagen in beslag nemen. In het kader van de Nb-wet is daarmee geen sprake van significante verstoring en is verdere toetsing dan wel een vergunningprocedure in het kader van de Nb-wet niet noodzakelijk.

Sneekermeer - Niet-broedvogels

Ten aanzien van de verstoring van niet-broedvogels zal er sprake kunnen zijn van een afname van dichtheden tot maximaal 20 % gedurende de dagen dat er gewerkt wordt aan de open ontgravingen ten noorden en ten zuiden van de Houkesloot. Zie voor een toelichting op de dosis – effecten relatie ook onderstaande tabel. De uitvoeringsperiode overlapt met de periode waarin de niet-broedvogels gebruik maken van het Natura 2000-gebied. Voor niet-broedvogels die een gunstige staat van instandhouding

hebben, zal de kort durende verstoring in een gering deel van potentieel leefgebied /foerageergebied met zekerheid niet leiden tot significante effecten op de doestellingen voor behoud van populatie en leefgebied. Voor de niet-broedvogels waarbij sprake is van een matig-gunstige tot ongunstige staat van instandhouding omvat het gebied wat mogelijk verstoord wordt geen essentieel of veel gebruikt leefgebied/foerageergebied. De meeste van deze soorten zijn meer aan de noordzijde van het Natura 2000-gebied te vinden, nabij Akkrum of meer ten westen, nabij Goingarip. Een tijdelijke afname van dichtheden tot maximaal 20% in een gering deel van potentieel geschikt leefgebied/ foerageergebied voor niet-broedvogels zal met zekerheid niet leiden tot significant verstoring dan wel tot significante effecten op de doelstelling voor behoud van populatie en leefgebied.

Tabel 1: Dosis-effect-relatie geluid niet-broedvogels (Reijnen en Foppen, 1991)

Geluidniveau in dB(A)	Afname dichtheid broedvogels van bos	Afname dichtheid broedvogels van open kavel
< 42	geen effect	geen effect
42-45	afname 0 – 5	% geen effect
45-48	afname 5 – 14%	afname 0 - 3%
48-51	afname 14 - 24%	afname 3 - 16%
51-55	afname 24 - 35%	afname 16 - 30%
55-60	afname 35 - 48%	afname 30 - 43%
60-65	afname 48 - 60%	afname 43 - 56%
>65	afname 70%	afname 70%

Witte- & Zwarte Brekken – Niet-broedvogels

De afstand tot de begrenzing van het Natura 2000-gebied bedraagt meer dan 500 meter en hiermee zal er met zekerheid geen sprake zijn van verstoring van leefgebied in het Natura 2000-gebied. Verder is de A7 gelegen tussen de werkzaamheden en de graslanden aan de rand van het Natura 2000-gebied, waar aangewezen niet-broedvogels mogelijk gebruik

	<p>van maken om te foerageren en te rusten. Hierdoor zal er ook in leefgebied gelegen buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied geen sprake zijn van verstoring door de beoogde werkzaamheden ter hoogte van de Houkesloot. De meest belangrijke foerageergebieden en rustgebieden zijn in het Natura 2000-gebied zelf gelegen of aan de westzijde van het Natura-2000 gebied en liggen daarmee ruim buiten de invloedssfeer van de beoogde werkzaamheden. Hiermee is significant verstoring uitgesloten en zijn significant negatieve effecten op de doelstelling voor behoud van populatie en leefgebied tevens uitgesloten.</p> <p>Conclusie</p> <p>Op basis van het voorgaande kan worden geconcludeerd dat de aanleg van de aardgastransportleiding Oppenhuizen – Ried 2 niet leidt tot (significant) negatieve effecten op aangewezen natuurwaarden voor de Natura 2000-gebieden “Witte en Zwarte Brekken” en “Sneekermeergebied”. Een passende beoordeling is derhalve niet nodig.</p>
<p>d. Verzoek is de verbeelding zodanig aan te passen dat alle terreinen die archeologisch waardevol zijn of waarvoor nader archeologisch onderzoek nodig is, worden voorzien van een dubbelbestemming.</p>	<p>Zie het antwoord onder 1a.</p>
<p>e. De conclusie wordt gedeeld dat er met de aanleg van de leiding geen strijd zal ontstaan met het Weidevogelbeleid. Opgemerkt wordt dat in het kader van de Flora- en faunawet de werkzaamheden buiten het broedseizoen om dienen plaats te vinden.</p>	<p>De aanleggeffekten bestaan uit het mogelijk vernielen en verstoren van nesten en verblijfplaatsen en het verwonden en doden van individuen van vogels. Dit leidt tot overtreding van artikel 9 en 11 van de Flora- en faunawet. Dit is beschreven in paragraaf 4.6.2. van de toelichting van het inpassingsplan.</p> <p>Voor broedvogels móet een overtreding worden voorkomen. Dit kan door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren of door voorafgaand aan het broedseizoen in afstemming met een ecoloog het plangebied ongeschikt te maken voor broedende vogels. Het ongeschikt maken kan gebeuren door vegetatie kort te maaien en het plaatsen van palen met zwarte, ritselende plastic zakken eraan. Ook kan het plangebied</p>

	<p>voorafgaand aan de werkzaamheden geïnspecteerd worden door een ter zake kundige op het gebied van vogels op het voorkomen van broedende vogels. Indien deze niet worden aangetroffen of op voldoende afstand van de werkzaamheden aanwezig zijn, kunnen de werkzaamheden worden vrijgegeven. Daarnaast moet de zorgplicht in acht worden genomen.</p> <p>De wijze van uitvoering inclusief planning en bijbehorende ecologische maatregelen worden voorafgaande aan de uitvoering van de werkzaamheden middels een ecologisch werkprotocol verankerd. Door het treffen van deze maatregelen worden negatieve effecten op de beschermde soorten voorkomen. Er is dan niet langer sprake van een overtreding van de Flora- en faunawet.</p>
<p>f. Er is geen nadere onderbouwing/berekening opgenomen in de QRA voor de conclusie dat de nabijgelegen windturbine Vestas MN44/750 niet voor additionele faalkans van de leiding zorgt aangezien deze met een dekking van 1,5 m¹ wordt aangelegd.</p> <p>Voor de overige aanwezige windturbines worden de relevante gegevens niet vermeld.</p>	<p>De QRA (bijlage 2 bij de toelichting) is op basis van deze zienswijze aangepast. In de herziene QRA is een nadere onderbouwing opgenomen dat de aanwezigheid van windturbines niet leidt tot een additionele faalkans van de aardgastransportleiding.</p> <p>In de QRA is alleen een beschouwing opgenomen van de maatgevende windturbine. Deze windturbine staat op een afstand van 121 meter vanaf de leiding. Maatgevend is die windturbine die het grootste vermogen kan genereren. Dit vermogen levert namelijk de werpenergie indien een rotorblad van een windturbine loskomt en wordt weggeslingerd. De werpenergie van het rotorblad bepaalt de indringingsdiepte ter plaatse van de aardgastransportleiding en daarmee de faalkans van de leiding. Doordat de overige windturbines niet bepalend zijn voor de faalkans van de leiding is ervoor gekozen om alleen van de bepalende windturbine de gegevens te vermelden.</p>
<p>4. Wetterskip Fryslân (brief d.d. 5 november 2015)</p>	
<p>a. Bij brief van 12 augustus 2015 en kenmerk WFN1513941 is reeds gereageerd op de watertoets voor de aardgastransportleiding van Oppenhuizen naar Ried 2. Deze reactie kan worden beschouwd als het</p>	<p>Er wordt kennis genomen van deze reactie. De brief van 12 augustus 2015 is als bijlage 5 bij de toelichting van het inpassingsplan gevoegd.</p>

advies ten aanzien van het inpassingsplan.	
5. College van de gemeente Littenseradiel (brief d.d. 5 november 2015)	
a. De aan te leggen aardgastransportleiding is bedoeld voor het transporteren van aardgas vanaf de winlocatie bij Oppenhuizen. Dit kan niet los gezien worden van de beoogde gaswinning bij Oppenhuizen.	Zie het antwoord onder 3a.
b. Het college sluit zich aan bij de moties van de gemeenteraad van Súdwest-Fryslân van 4 juni 2015 en Provinciale Staten van Fryslân van 21 januari 2015 tegen gaswinning. Dit geldt ook voor de door de VFG aangenomen motie van de gemeente Dongeradeel over de risico's van delfstofwinning in Fryslân. Er wordt middels deze motie aandacht gevraagd voor het vooraf goed regelen van zaken en goede randvoorwaarden waaronder gaswinning kan plaatsvinden.	Er wordt kennis genomen van deze reactie. Zie ook het antwoord onder 3a.
c. Het recht wordt voorbehouden om nog een inhoudelijke zienswijze in te dienen tegen het nog ter inzage te leggen ontwerp van het inpassingsplan.	Er wordt kennis genomen van deze reactie.
6. College van de gemeente Franekeradeel (brief d.d. 10 november 2015)	
a. De aan te leggen aardgastransportleiding is bedoeld voor het transporteren van aardgas vanaf de winlocatie bij Oppenhuizen. Dit kan niet los gezien worden van de beoogde gaswinning bij Oppenhuizen.	Zie het antwoord onder 3a.
b. De VFG heeft op 7 april 2015 een motie aangenomen van de gemeente Dongeradeel over het in kaart brengen van de gevolgen en risico's van delfstofwinning in Fryslân. Op basis hiervan kan vervolgens een lange termijn toekomstperspectief voor burgers en bedrijven in Fryslân worden ontwikkeld. Er is nog geen sprake van een in gezamenlijkheid (provincie, rijk en gemeenten) ontwikkeld toekomstperspectief ten aanzien van gaswinning en de gevolgen en risico's hiervan. Het is daarom thans niet wenselijk de beoogde winningslocatie Oppenhuizen in gebruik te nemen.	Zie het antwoord onder 3a.
c. Gelet hierop ziet het college geen aanleiding om inhoudelijk te reageren op het voorontwerp inpassingsplan. Indien het inpassingsplan	Er wordt kennis genomen van deze reactie.

desondanks in procedure wordt gebracht, zal de gemeente overwegen een zienswijze in te dienen met betrekking tot het ontwerpbesluit.	
7. College van de gemeente Súdwest-Fryslân (brief d.d. 11 november 2015)	
a. De aan te leggen aardgastransportleiding is bedoeld voor het transporteren van aardgas vanaf de winlocatie bij Oppenhuizen. Dit kan niet los gezien worden van de beoogde gaswinning bij Oppenhuizen.	Zie het antwoord onder 3a.
b. Het college zal op basis van de op 4 juni 2015 door de raad aangenomen motie alles in het werk stellen om gaswinning en het opsporen van gas in de gemeente Súdwest-Fryslân te voorkomen.	Er wordt kennis genomen van deze reactie.
c. Het recht wordt voorbehouden om nog een inhoudelijke zienswijze in te dienen tegen het nog ter inzage te leggen ontwerp van het inpassingsplan.	Er wordt kennis genomen van deze reactie.
8. Provinsjale Steaten van de Provincie Fryslân (brief d.d. 17 december 2015)	
a. De aan te leggen aardgastransportleiding is bedoeld voor het transporteren van aardgas vanaf de winlocatie bij Oppenhuizen. Dit kan niet los gezien worden van de beoogde gaswinning bij Oppenhuizen.	Zie het antwoord onder 3a.
b. Verzoek is om bij de besluitvorming over het inpassingsplan voor het aanleggen van de aardgastransportleiding rekening te houden met de motie die Provinsjale Steaten hebben aangenomen. Deze motie heeft Provinsjale Steaten zich uitgesproken onder geen enkele voorwaarde nieuwe gasboringen te willen hebben en daar waar mogelijk te willen stoppen met bestaande gasboringen omdat de risico's te groot en niet te overzien zijn.	Zie het antwoord onder 3a. Verder heeft, op verzoek van Gedeputeerde Staten van provincie Fryslân (GS), Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) in 2013 het risico op aardbevingen door gaswinning uit de kleine velden in Friesland beoordeeld. SodM heeft bij brief van 15 april 2013 bij GS aangegeven dat Friesland een provincie is met een laag aardbevingsrisico en dat nieuwe inzichten over het aardbevingsrisico van de gaswinning in Groningen niet van betekenis zijn voor de delfstoffenwinning in de provincie Friesland.
9. Raad van de gemeente Littenseradiel (brief d.d. 17 december 2015)	
a. De aan te leggen aardgastransportleiding is bedoeld voor het transporteren van aardgas vanaf de winlocatie bij Oppenhuizen. Dit kan	Zie het antwoord onder 3a.

niet los gezien worden van de beoogde gaswinning bij Oppenhuizen.	
b. De moties van de gemeenteraad van Súdwest-Fryslân van 4 juni 2015 en Provinciale Staten van Fryslân van 21 januari 2015 tegen gaswinning vertolken de gevoelens van het grootste deel van de raad. Dit geldt ook voor de door de VFG aangenomen motie van de gemeente Dongeradeel over de risico's van delfstofwinning in Fryslân . Er wordt middels deze motie aandacht gevraagd voor het vooraf goed regelen van zaken en goede randvoorwaarden waaronder gaswinning kan plaatsvinden. Op basis hiervan kan vervolgens een lange termijn toekomstperspectief voor burgers en bedrijven in Fryslân worden ontwikkeld.	Er wordt kennis genomen van deze reactie. Zie ook het antwoord onder 3a.
c. Gelet hierop ziet de raad geen aanleiding om inhoudelijk te reageren op het voorontwerp inpassingsplan. Indien het inpassingsplan desondanks in procedure wordt gebracht, zal de raad overwegen een zienswijze in te dienen met betrekking tot het ontwerpbesluit.	Er wordt kennis genomen van deze reactie.
10. Raad van de gemeente Súdwest-Fryslân (brief d.d. 18 december 2015)	
a. De raad roept op tot het stoppen met de voorbereidingen van de gaswinning in Súdwest-Fryslân en vraagt het voorontwerp inpassingsplan terug te trekken.	Zie het antwoord onder 3a.
b. De aan te leggen aardgastransportleiding is bedoeld voor het transporteren van aardgas vanaf de winlocatie bij Oppenhuizen. Dit kan niet los gezien worden van de beoogde gaswinning bij Oppenhuizen. In de vergadering van 4 juni 2015 heeft de raad een motie aangenomen waarin is aangegeven dat de raad niet wil dat er gas wordt gewonnen in haar gemeente. Daarom bevreedt de raad dat het voorontwerp inpassingsplan voor de aardgastransportleiding Oppenhuizen – Ried 2 is voorgelegd.	Zie het antwoord onder 3a. Aangenomen moties door gemeenten en provincie ontslaan de Minister van EZ niet van zijn wettelijke verantwoordelijkheden en veranderen ook niet het wettelijk kader waarbinnen hij als bevoegd gezag dient te handelen. De aangenomen moties hebben wel geleid tot een intensiever contact tussen EZ en gemeenten/provincie, met als doel om in de besluitvorming zo goed mogelijk rekening te houden met specifieke lokale of regionale behoeften.
c. Er wordt voorbij gegaan aan praktisch alle aanbevelingen uit het in februari 2015 verschenen rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid. De raad heeft geen goed gevoel overgehouden aan de informatieavond die op 3 december 2015 heeft plaatsgevonden.	Zoals aangegeven in de beantwoording van de Minister van EZ van 14 januari 2016 op de gestelde Kamervragen over de gaswinning in Súdwest-Fryslân, is voor de gaswinning Oppenhuizen, vooruitlopend op een wettelijke verplichting, juist wel al invulling gegeven aan de aanbevelingen uit het

	<p>OVV-rapport. Zie ook het antwoord onder 3b.</p> <p>De informatieavond van 3 december 2015 verliep inderdaad enigszins tumultueus. Desalniettemin heeft, mede ingegeven door het OVV-rapport, het kabinet het voornemen om - zeker als er sprake is van lokale onrust - juist vaker het gesprek aan te gaan met omwonenden. In dat kader wordt naar verwachting in maart 2016 nog een inloopavond georganiseerd in Oppenhuizen om de dialoog met de omgeving (verder) te voeren. Daarbij wordt uiteraard lering getrokken uit de wijze waarop de communicatie liep tijdens de informatieavond van 3 december 2015.</p>
--	--